

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

DIVADELNÍ FAKULTA

Hudební umění

Studijní obor: Kontrabas

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Historie kontrabasové skupiny v Orchestru
Národního divadla**

Pavel Pospíšil

Vedoucí práce: prof. Jiří Hudec

Oponent práce: doc. MgA. Radomír Žalud

Datum obhajoby:

Přidělovaný akademický titul: Bakalář

Praha, 2017

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

THEATRE FACULTY

Musical arts

Study program: Double bass

BACHELOR'S THESIS

**The history of players on double bass of
The National theatre orchestra**

Pavel Pospíšil

Thesis advisor: prof. Jiří Hudec

Examiner: doc. MgA. Radomír Žalud

Date of thesis defense:

Academic title granted: Bachelor

Prague, 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Historie kontrabasové skupiny v Orchestru Národního divadla

vypracoval samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne .....

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se krátce věnuje samotnému vzniku, historii Národního divadla v Praze a historii jeho orchestru. Hlavním tématem této práce je kontrabasová skupina Orchestru Národního divadla. Zabývám se členy kontrabasové skupiny od jeho založení až po současnost.

Klíčová slova

Kontrabasista, Národní divadlo, Orchester Národního divadla, historie, orchestr

Abstract

This thesis deals with the formation and history of the National theatre orchestra in Prague. The main topic of this thesis is team of players on double bass of the National theatre orchestra. I want to describe each of the players on double bass since its founding.

Keywords

Player on double bass, National theatre, Orchester of National theatre, history, orchester

Obsah

ÚVOD	1
1 NÁRODNÍ DIVADLO.....	2
1.1 HISTORIE BUDOVY NÁRODNÍHO DIVADLA.....	2
1.2 HISTORIE ORCHESTRU OPERY NÁRODNÍHO DIVADLA	5
1.3 NÁSTROJOVÉ OBSAZENÍ ORCHESTRU NÁRODNÍHO DIVADLA	5
2 KONTRABASISTÉ V OPERNÍM ORCHESTRU	7
2.1 KONTRABASISTA – ČLEN ORCHESTRU	7
2.2 KONTRABASOVÁ SKUPINA A JEJÍ VEDOUcí SKUPINY	7
3 KONTRABASISTÉ NÁRODNÍHO DIVADLA	8
3.1 SOUPIS VŠECH ČLENŮ KONTRABASOVÉ SKUPINY ORCHESTRU NÁRODNÍHO DIVADLA	8
3.2 ROZHOVORY SE ČLENY KONTRABASOVÉ SKUPINY NÁRODNÍHO DIVADLA	20
ZÁVĚR.....	24
POUŽITÉ INFORMAČNÍ ZDROJE	25
POUŽITÉ PRAMENY.....	25
SEZNAM ILUSTRACÍ.....	25
PŘÍLOHY	26

Seznam příloh

Příloha č. 1: Karel Kovařovic a jeho orchestr.

Příloha č. 2: Vojta Kuchyňka

Příloha č. 3: Kontrabasová skupina Národního divadla při zkoušce s Chalabalou v lucerně, rok 1956

Příloha č. 4: Třída prof. Františka Pošty při příležitosti oslavy jeho 70tin

Příloha č. 5: Kontrabasová skupina národního divadla se loučí s Ladislavem Kubešem, rok 2012

Příloha č. 6: Ve vlaku. Japonsko 1992

Příloha č. 7: Ve vlaku. Japonsko 1992

Příloha č. 8: Kontrabasová skupina s Košlerem, Japonsko 1983

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval svému profesoru Jiřímu Hudcovi.

Úvod

Národní divadlo v Praze je spjato nejen s českou hudební kulturou, ale i se spoustou umělců, kteří tuto kulturu přímo utvářeli a utvářejí. Považuji za velmi důležité, abychom si tyto osobnosti připomínali a byli si vědomi toho, co pro umění byli ochotni obětovat. Ve své práci se zaměřuji na kontrabasisty Orchestru Národního divadla. Je to z toho důvodu, že se mi Národní divadlo stalo tzv. srdeční záležitostí. Mám tu čest, být od roku 2012 členem kontrabasové skupiny Národního divadla a během svého působení jsem se setkal s lidmi, kteří Národním divadlem přímo žijí.

Ve své práci se zaměřuji na kontrabasisty Národního divadla v Praze od vzniku orchestru až po současnost. Cílem práce je vytvoření uceleného přehledu těchto umělců a zjistit o každém z nich co možná nejvíce informací. Zajímá mě zejména jejich život, doba jejich působnosti a umělecká činnost v Orchestru Opery Národního divadla i mimo ní.

Kontrabasisté, kteří působili v Orchestru Národního divadla, byli v rámci celé historie tohoto orchestru mnohdy význačné a důležité osobnosti naší hudební kultury. Mnozí z nich působili jako sóloví hráči, pedagogové, skladatelé nebo také dirigenti. Ve své práci se zaměřuji na vytvoření uceleného přehledu těchto i dalších kontrabasových členů Národního divadla. Díky rozhovorům se současnými i bývalými žijícími členy kontrabasové skupiny Národního divadla, zkusím oživit jejich nedocenitelnou památku.

1 Národní divadlo

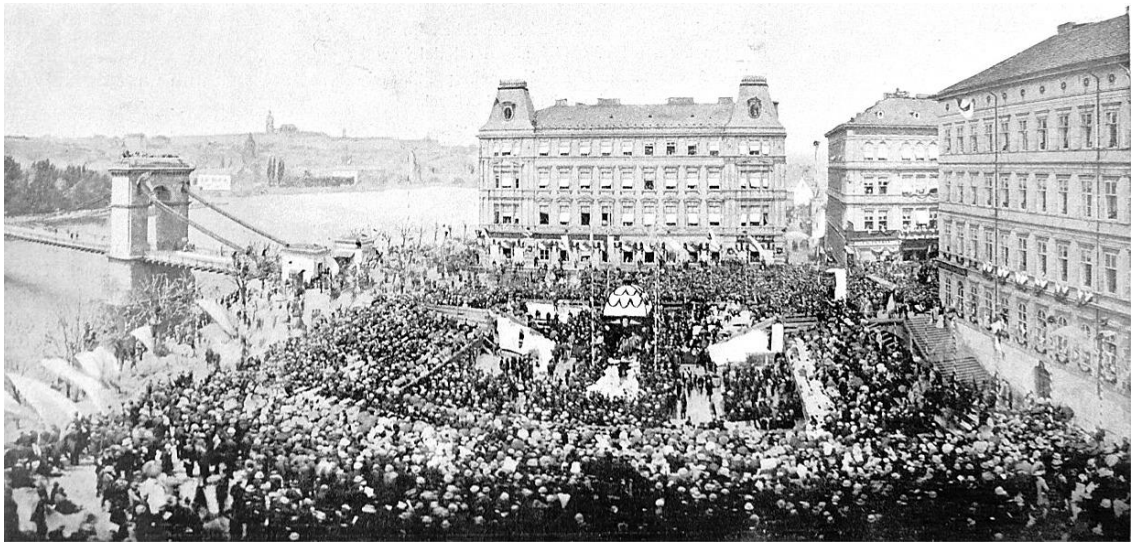
Národní divadlo je jedním z nejvýznamnějších českých symbolů a kulturního dědictví. Zde se předvádí nejvyšší umělecká kvalita, ale zároveň se dává prostor svobodné umělecké tvorbě. Národní divadlo v Praze je nejvýznamnější divadlo v České republice. Stát se členem opery divadla, pěvcem či členem orchestru je velmi významné.

Budova divadla je národně-kulturní památka, a to jak z hlediska historického, tak architektonického.

Dnešní podobu Národního divadla tvoří čtyři umělecké soubory – Opera, Činohra, Balet a Laterna magika – a pod uměleckou správu divadla patří čtyři scény. Jsou to: Národní divadlo, Státní opera, Stavovské divadlo a Nová scéna. Umělecké soubory Opery, Činohry a Baletu vybírají svůj repertoár nejen z velkého klasického odkazu, ale vedle domácích autorů se zaměřují také na moderní světovou tvorbu. Repertoár Nové scény tvoří zejména představení Laterny magiky a Činohry, částečně též Opery a Baletu a řada originálních projektů.

1.1 Historie budovy národního divadla

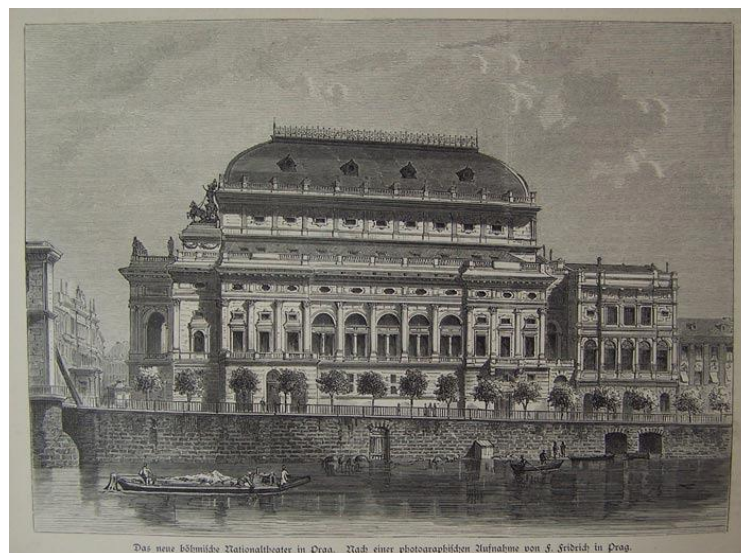
16. května 1868 se v Praze uskutečnilo slavnostní položení základního kamene Národního divadla. Tím se měl stát kámen z hory Říp. Jenže kamenů se zde sešlo hned několik. Každý kraj chtěl přispět svým kamenem, a tak se jich nakonec sešlo na šestnáct! Čedičový kámen z hory Říp, se nakonec základním kamenem nestal, vybrán byl kámen žulový, z praktických důvodů. Lépe se do něj vytesal otvor, kam byly vloženy dobové mince, tři kamenné úlomky památky na věznění mistra Jana Husa v Kostnici, zakládací listina a noviny. Slavnostní projev tehdy přednesl Karel Sladkovský, poté kámen poklepal první předseda ze Sboru pro zřízení českého národního divadla v Praze František Palacký, dále následovali František Ladislav Rieger a další politikové z Čech a Moravy. Dále promluvili Jan Evangelista Purkyně, Bedřich Smetana, Antonín Havel, František Ladislav Chleborad a také představitelé vědeckých spolků a uměleckých organizací. Slavnosti se zúčastnilo na sto padesát tisíc lidí, kteří chtěli být u tak úžasné chvíle také přítomni.

Obrázek č. 1: Slavnostní položení základního kamene Národního divadla, 16. května 1868

Architektonickou podobu budovy vyhrál v roce 1866 Josef Zítek se svým návrhem divadla v neorenesančním stylu. Sbor Národního divadla ale požadoval v hledišti dva tisíce pět set míst a Zítek se tak s nimi brzy dostal do konfliktu. Aby požadavek splnil alespoň trochu, postavil budovu hodně do výšky. Byl totiž omezen malou parcelou, která měla 28 arů. Pozemek byl zakoupen v roce 1852. Už při prvních představeních v roce 1881 byl Zítek kritizován za další vady svého návrhu budovy. Nebyl dostatečný prostor pro umělce a velice špatná viditelnost na galeriích.

Slavnostní otevření za premiéry Smetanovi opery Libuše se konalo 11. června 1881. Prvním ředitelem Národního divadla se stal Jan Nepomuk Maýr. Odehrálo se zde ještě jedenáct představení a pak bylo divadlo pro poslední úpravy a práce uzavřeno.

Obrázek č. 2: Dřevořezba z roku 1881. Vedle novostavby Národního divadla stojí dosud nepřípojené Prozatímní divadlo.

Tragická rána pro celý český národ se stala hned dva měsíce od slavnostní premiéry. Divadlo zasáhlo dne 12. srpna 1881 požár. Oheň zničil měděnou kopuli, hlediště i jeviště divadla včetně originální opony od Františka Ženíška. Na první budovu se vypsala veřejná sbírka, a tak se stalo i po požáru, kdy se vybralo na jeden milion zlatých. Josef Zítek okamžitě podal návrh oprav, ale sbor s tím nesouhlasil. Vyčítali mu spoustu věcí a teď i požár. Zítek tedy rezignoval a zařekl se, že do budovy divadla už nikdy nepřekročí práh. Opravu po něm převzal jeho žák prof. architekt Josef Schulz, který se držel původních Zítkových návrhů, i když s malými vylepšeními. Zlepšil dispozice v hledišti, aby bylo lépe vidět na jeviště a také divadlo spojil s vedle stojícím Prozatímním divadlem, čímž získal tolik žádaný prostor pro zázemí pro umělce. Proti požáru jsou v divadle například také dvě železné opony. Nejen známá opona namalovaná Vojtěchem Hynaisem, další červená, sametová, která se roztahuje ručně, ale před nimi ještě ta opona železná a jedna taktéž za jevištěm, pro případ dalšího požáru. Při prvním požáru zde už sice první železná opona byla, ale nedala se spustit, byla totiž při opravě budovy bezpečnostně přivázána řetězy. Obnovené Národní divadlo bylo poté otevřeno 18. listopadu 1883 opět představením Smetanovy opery Libuše.

Divadlo se z důvodu rozsáhlých oprav uzavřelo ještě jednou, dne 1. dubna 1977 představením Jiráskovy Lucerny, a to na více jak šest let. Opravy vedl ing. architekt Zdeněk Vávra. Opravila se původní budova, zabudovalo se větrání, snížil se počet sedadel na devět set osmdesát šest míst, vybuďovalo se variabilní jeviště a tak dále. Ve stejné době došlo také k vybudování Nové scény Národního divadla. Dne 18. listopadu 1983 bylo Národní divadlo znovu otevřeno opět představením Smetanovy opery Libuše. Bylo to také 100. výročí otevření historické budovy.

Budova Národního divadla je 26 m vysoká. Dosáhla velice dobré akustiky a slyšitelnosti na horních galeriích. Nad hledištěm visí 3 metry široký, 5,5 metrů dlouhý a dvě tuny vážící lustr s 260 lampičkami. Najdete zde malby Františka Ženíška a Mikoláše Alše, které zdobí strop i foyer divadla. Najdete zde také bysty slavných osobností, které se mimořádně zasloužily o Národní divadlo.

1.2 Historie Orchestru opery Národního divadla

Vznik orchestru Národního divadla se datuje k roku 1865, kdy byl stvořen, z kapely Karla Komzáka, Orchester Prozatímního divadla. Je tedy nejstarším orchestrem v Čechách. Vliv na vývoj orchestru měl již výše zmiňovaný první ředitel Národního divadla Jan Nepomuk Maýr, který byl pak i prvním kapelníkem orchestru. Toto těleso formoval i Bedřich Smetana a Adolf Čech. V orchestru hrál na violu i sám Antonín Dvořák. Později, v roce 1883, při definitivním otevření Národního divadla dne 18. listopadu se orchestr díky tehdejšímu řediteli Františku Adolfovi Šubertovi rozrostl o další hráče. V orchestru působili dirigenti jako Karel Kovařovic, Otakar Ostrčil, Václav Talich, Jaroslav Vogel, Otakar Jeremiáš, Zdeněk Chalabala, Jaroslav Krombholc, František Vajnar či Zdeněk Košler.

1.3 Nástrojové obsazení Orchestru Národního divadla

Operní orchestr je spolu se symfonickým orchestrem nejpočetněji obsazené hudební těleso. V operním orchestru Národního divadla je k dnešnímu dni celkem 133 hráčů rozdělených do čtrnácti hudebních nástrojových skupin:

- I. Housle, 22 členů – 2 koncertní mistři, 2 zástupci koncertního mistra
- II. Housle, 19 členů – 2 koncertní mistři, 2 zástupci koncertního mistra
- Viola, 14 členů – 2 vedoucí skupiny, 3 zástupci vedoucího skupiny
- Violoncello, 11 členů – 2x koncertní mistr, 2 x zástupce koncertního mistra
- Kontrabas, 10 členů – 2 vedoucí skupiny, 2 zástupci vedoucího skupiny
- Flétna, 6 členů – 2 vedoucí skupiny, 1 zástupce vedoucího skupiny
- Hoboj, 6 členů – 2 vedoucí skupiny, 1 zástupce vedoucího skupiny
- Klarinet, 6 členů – 2 vedoucí skupiny, 1 zástupce vedoucího skupiny
- Fagot, 5 členů – 2 vedoucí skupiny, 1 zástupce vedoucího skupiny
- Lesní roh, 10 členů – 2 vedoucí skupiny, 2 zástupci vedoucího skupiny
- Trubka, 7 členů – 2 vedoucí skupiny, 1 zástupce vedoucího skupiny
- Pozoun a tuba, 9 členů – 3 vedoucí skupiny, 1 zástupce vedoucího skupiny

Tympány a bicí nástroje, 6 členů – 2 vedoucí skupiny, 1 zástupce vedoucího skupiny

Harfa, 2 členů – 1 vedoucí skupiny

2 Kontrabasisté v operním orchestru

2.1 Kontrabasista – člen orchestru

Orchestrální hráč je vždy součástí velkého celku, se kterým musí být v jisté symbióze. Být vynikajícím sólovým hráčem neznamená, že tentýž hráč bude zákonitě i dobrým hráčem v orchestru. Nepostradatelnou vlastností člena orchestru je schopnost přizpůsobit se a nevyčnívat ze skupiny, podřídit se pokynům dirigenta nebo vedoucího skupiny. Správný člen musí být spolehlivý, chodit včas na zkoušky a představení.

2.2 Kontrabasová skupina a její vedoucí skupiny

Kontrabasista se stane členem skupiny po řádně vykonaném konkurzu. Tato skupina má mezi členy svého vedoucího a jeho dva zástupce. Tyto funkce volí buď umělecká rada, nebo je vypsán konkurz. Povinností vedoucího skupiny je vytvořit smyky a prstoklady k jednotlivým operám. Dbá na to, aby byla kontrabasová skupina sjednocená. Hlídá intonaci skupiny a dává nástupy. Je prostředníkem mezi svou skupinou a ostatními skupinami a také musí komunikovat s dirigentem.

3 Kontrabasisté Národního divadla

Kontrabasová skupina Národního divadla se skládá v současné době z deseti hráčů, ale vždy tomu tak nebylo. V roce 1882 začínal orchestr hrát se třemi kontrabasy a mezi lety 1885 do 1920 se hrálo v pěti kontrabasech. Rok 1901 byl těžkým rokem, a to z důvodů stávkové. Spousta členů Orchestru Národního divadla, kteří se této stávce zúčastnili, dostali ke dni 15. února 1901 výpověď od Karla Kovařovice. Česká filharmonie se do té doby začala formovat jako samostatná instituce.¹ V době po stávce se celá kontrabasová skupina kompletně vyměnila kromě Vojtěcha Kuchyňky, který byl Kovařovicovým oblíbencem. V letech 1921 až 1924 hrála kontrabasová skupina v osmi hráčích a od roku 1925 v devíti kontrabasech. V devíti se hrálo až do roku 1957. V letech 1958 až 1972 se skupina kontrabasů rozšířila na deset hráčů. Později, od roku 1972 až do roku 1983, byla kontrabasová skupina činná v počtu devíti lidech. Od roku 1984 se počet kontrabasistů v Orchestru národního divadla ustálil na deset a je tomu tak až do současnosti.

3.1 *Soupis všech členů kontrabasové skupiny Orchestru Národního divadla*

V následující kapitole uvádím soupis všech členů kontrabasové skupiny Orchestru Národního divadla od roku 1882 až do současnosti. Celkový počet těchto kontrabasistů je 51. Skutečný počet kontrabasistů, kteří v Národním divadle působili, může být i vyšší, jelikož jsem nezahrnul ty, kteří do orchestru chodívali hrát jen jako substituti vypomáhat.

Pro přehlednost jsem jména seřadil abecedně.

Adam, Josef působil v Orchestru Národního divadla pouze jeden rok, a to v roce 1901. Bydlel v Pštrosově ulici č. p. 204 v Praze.

Anton, Vladimír se narodil 21. srpna 1914 v Praze. V letech 1929 až 1935 studoval hru na kontrabas na Státní konzervatoři v Praze. Absolvoval u Oldřicha Šorejse v roce 1935. Do divadla nastoupil 15. listopadu 1935 jako stálý člen do kontrabasové skupiny Národního divadla. Od 1. června 1946 se stal

---

¹ BOLEŠKA, J.. *Česká filharmonie*, 1906, Praha.

2. koncertním mistrem kontrabas. Od 1. ledna 1971 se stal 1. vedoucím kontrabasové skupiny. V Národním divadle působil 43 let a to až do roku 1978.²

Blažek, Roman se narodil 7. února 1960 v Chlumci nad Cidlinou. Hudebně se začal věnovat v lidové škole umění v Novém Bydžově. Studoval hru na akordeon a kontrabas u Petra Kaprasa. Dále pokračoval ve studiu kontrabas na konzervatoři v Teplicích u prof. Rudolfa Slacha a Květoslava Borovičky. Po absolutoriu konzervatoře v roce 1981 strávil dva roky v Armádním uměleckém souboru Víta Nejedlého v Praze. Po ukončení základní vojenské služby nastoupil do Středočeského symfonického orchestru v Poděbradech. V Poděbradech působil až do roku 1992, kdy se jako civilní zaměstnanec vrátil do symfonického orchestru AUS. Dále pak započal spolupráci s komorním orchestrem Virtuosi di Praga. Od 1. ledna 2004 je členem kontrabasové skupiny Národního divadla.

Borovička, Květoslav se narodil 27. března 1953 v Praze. Absolvoval Pražskou konzervatoř 28. června 1974 u Zdeňka Bendy. Studoval také kompozici u Jiřího Války na AMU a hudební teorii u Karla Riesingera. Od 1. září 1973 do roku 1979 působil jako člen kontrabasové skupiny v orchestru Národního divadla v Praze. Věnoval se také pedagogické práci, a to od roku 1980 na konzervatoři v Teplicích (absolvent Roman Blažek) a od roku 1988 do 2006 na Pražské konzervatoři. Napsal *Concertino pro 11 nástrojů*, dále *Tercet pro housle, violu a kontrabas*. Spolu s Václavem Fukou a Janem Balcarem je spoluautorem do dnes populární *Školy hry na kontrabas*.

Brejcha, František studoval Pražskou konzervatoř u prof. Vendelína Sládka v letech 1885 až 1891. Působil v kontrabasové skupině Národního divadla v letech 1892 až 1901.

Císař, Jiří se narodil 31. března 1946 v Košířích. Základní hudební vzdělání dostal od svého otce Josefa Císaře, který hrál v orchestru Národního divadla jako vedoucí kontrabasové skupiny. Začínal hrou na housle a klavír, ale zvítězil kontrabas. Studoval Pražskou konzervatoř u prof. Františka Pošty, u kterého absolvoval v roce 1967 se čtvrtým koncertem od Františka Černého. V roce 1966 získal místo v České filharmonii, kde setrval do roku 1976. Poté působil ve Středočeském symfonickém orchestru v Poděbradech. Roku 1979 nastoupil

---

² Archiv Národního divadla, personální karta Vladimíra Antona

jako druhý vedoucí kontrabasové skupiny do Orchestru Národního divadla a později, v roce 2001 byl jmenován 1. vedoucím kontrabasové skupiny. V Národním divadle hrál až do roku 2016, kdy odešel do důchodu.

Císař, Josef, otec Jiřího Císaře, se narodil dne 6. listopadu 1908 v Rudné u Berouna a zemřel 10. prosince 2004. Začal hrou na housle u učitele Šprunka. Později si přivydělával hrou na housle v biografu, jako doprovázeč k němému filmu. V letech 1925 až 1931 studoval hru na kontrabas na Pražské státní konzervatoři u prof. Františka Černého. Absolvoval v roce 1931 se čtvrtým koncertem Františka Černého. Byl to první a zároveň poslední absolvent pana Černého, který absolvoval s orchestrem. Pan prof. Černý odešel téhož roku do důchodu. Dne 1. ledna 1934 nastoupil jako vedoucí skupiny kontrabasů do Orchestru Národního divadla, kde setrval až do dne 31. prosince 1972, ale působil zde nadále jako výpomoc až do roku 1982.

Čermák, Jindřich starší se narodil dne 5. listopadu 1922 v Kladně a zemřel 26. května 2003 v Praze. Měl dva bratry, kteří byli také kontrabasisté. Nejstarší z nich Adolf hrál v České filharmonii a Zdeněk ve Smetanově divadle. Všichni tři studovali Pražskou konzervatoř u prof. Oldřicha Šorejse. Do Národního divadla nastoupil dne 1. června 1945 a působil zde až do roku 1988.

Čermák, Jindřich mladší se narodil 2. listopadu 1957 v Praze a zemřel 15. září 2003 v Praze. V letech 1973 až 1979 studoval Pražskou konzervatoř u pana profesora Zdeňka Bendy, u kterého také absolvoval. V Národním divadle působil od 1. září 1978 až do své smrti roku 2003.

Černý, František se narodil 23. ledna 1861 v Pardubicích a zemřel 3. září 1940 v Praze. Byl význačný český kontrabasista a hudební skladatel. Vystudoval Pražskou konzervatoř v roce 1882. Ve studiích pokračoval od 1. května 1883 na Pařížské konzervatoři u V. F. Verimsta. Po absolutoriu byl kontrabasistou v orchestru Colonne-Lamoureux, kde byl pět let. Poté působil jeden rok v Londýně. V roce 1890 se vrátil do Prahy a byl jmenován prvním kontrabasistou orchestru Národního divadla v Praze, kde působil až do roku 1901. Od 6. června 1901 se stal profesorem na Pražské konzervatoři, kde setrval až do odchodu do důchodu v roce 1931. Během své pedagogické činnosti na Pražské konzervatoři vychoval spoustu vynikajících kontrabasistů, mezi které patřili

i členové Národního divadla jako František Hubička, Oldřich Šorejs nebo také Josef Císař.

Čížek, Lubomír se narodil 3. října 1963 v Bratislavě. Pochází z muzikantské rodiny. Otec byl Hudebním vědcem, který mimo jiné založil Košickou filharmonii a byl jejím prvním ředitelem. Matka byla operní pěvkyně. Základní hudební vzdělání získal od rodičů. Nejdříve hrál na klasickou kytaru a později na kontrabas. Studoval na Bratislavské konzervatoři u prof. Pavola Profanta a poté přestoupil do druhého ročníku na Pražskou konzervatoř k prof. Františku Poštovi u kterého absolvoval v roce 1984 s koncertem E - dur Karla Ditterse von Dittersdorfa. Do kontrabasové skupiny Národního divadla nastoupil dne 1. září 1983, kde působí dodnes.

Fric, Jan se narodil dne 17. června 1912 v Praze. Do kontrabasové skupiny Národního divadla nastoupil 12. října 1934 a působil zde až do 27. listopadu 1938, kdy se dobrovolně vzdal místa.

Helcl, František se narodil 11. srpna 1909 v Libušíně u Slaného. Nastoupil do Národního divadla jako kontrabasista dne 1. února 1932 a vystoupil 31. března 1939 z důvodů získání místa profesora na Státní konzervatoři v Teheránu.

Hubička, František se narodil 26. září 1890 v Praze na Vinohradech. Studoval kontrabas na Pražské konzervatoři u prof. Františka Černého v letech 1913 až 1919. Ve skupině kontrabasů Národního divadla působil jako Vedoucí skupiny kontrabasů od 1. ledna 1921 do 9. května 1945.

Jezdínský, Bohumil působil v Národním divadle od roku 1907 do roku 1926. Bydlel na Královských Vinohradech v ulici Lužická č. p. 30.

Karoch, Vladimír se narodil 11. listopadu 1910 v Praze – Vokovicích. Studoval na Pražské konzervatoři v letech 1926 až 1932 u prof. Františka Černého. Nastoupil do Národního divadla dne 1. září 1940, jako substitut (výpomoc) a od 1. února 1943 jako člen kontrabasové skupiny a působil zde do 31. srpna 1971.

Komers, Jan se narodil 24. dubna 1838 v Humpolci a zemřel 27. srpna 1900 v Praze. Studoval na Pražské konzervatoři u Josefa Hraběte, a to v letech 1852 až 1858. Po studiích hrál v orchestru Krollova divadla v Berlíně, v Brně a v Pešti 1860. V Národním divadle působil v letech 1882 až 1900. Během svého působení v Praze byl také učitelem hudby v Ústavu slepců na Praze 4.

Kopecný, Karel studoval v letech 1879 až 1885 na Pražské konzervatoři u prof. Vendelína Sládka, u kterého také absolvoval. V Národním divadle působil v letech 1887 až 1925.

Kubeš, Ladislav se narodil 8. srpna 1949 v Žišově v blízkosti předměstí Veselí nad Lužnicí. Otec ho od útlého věku vedl k hudbě. Získal místo ve vojenské hudbě v Roudnici nad Labem. Po čtyřech letech prošel důkladnou vojenskou hudební přípravou a ovládal následně kontrabas a tubu. Absolvoval v roce 1968 a byl přidělen k Ústřední hudbě ČSLA v Praze. Během své vojenské služby dokončil Pražskou konzervatoř u prof. Františka Pošty. Krátce na to obhájil konkurz do Smetanova divadla, ale kvůli desetiletému závazku vůči vojenské hudbě musel nastoupit do provinční posádky v Táboře, kde hrál na tubu. Dne 1. června 1977 odešel od vojáků a hledal nové působiště. V roce 1980 úspěšně absolvoval konkurz do kontrabasové skupiny Národního divadla, kde hrál až do roku 2012.

Kuchyňka, František, mladší bratr Vojtěcha Kuchyňky, se narodil v Novém Strašecí 15. prosince 1879 a zemřel v Los Angeles (Kalifornie) 7. srpna 1971. Absolvoval Pražskou konzervatoř u prof. Vendelína Sládka v roce 1900. V letech 1901 až 1906 působil v orchestru Národního divadla v Praze a byl zástupcem koncertního mistra. Po odjezdu do USA v r. 1906 působil jako kontrabasový koncertní mistr v několika předních amerických orchestrech, a to v Los Angeles a Chicagu. Až do svých sedmdesáti let hrál u filmové společnosti Metro – Goldwyn – Mayer v Hollywoodu.³

Kuchyňka, Vojtěch se narodil 7. května 1871 v Novém Strašecí a zemřel 1. srpna 1942 v Táboře. Studoval na Pražské konzervatoři hru na kontrabas u Vendelína Sládka v roce 1885 až 1891, a zároveň skladbu u Antonína Dvořáka

---

³ Citace FROLÍK, František. Vojtěch Kuchyňka: kontrabasista, sborníkář a hudební skladatel. Novostražecský měsíčník. 2015, roč. 19, č. 10, s. 11.

v letech 1891 až 1893. Současně navštěvoval varhanickou třídu u Karla Knittla, Karla Kličky a Josefa Steckera. V roce 1895 působil jako sólista Výstavního orchestru řízeného Karlem Kovařovicem na Československé národopisné výstavě. Byl sbormistrem pěveckého sboru Hálek a sboru Obchodnické besedy a vyučoval hru na klavír v rodině Fürstenbergů na Leontýnském zámku v Roztokách u Křivoklátu. V roce 1899 se stal koncertním mistrem orchestru Národního divadla, kde působil až do roku 1933. Získal si mezinárodní respekt jako sólista na kontrabas. Vykonal na 600 sólových koncertů v Evropě i ve Spojených státech. Často účinkoval společně s Českým kvartetem. Byl jedním z prvních kontrabasistů, kteří své umění nahráli na gramofonové desky. Zkomponoval na 140 opusů. Jeho dílo se stalo základem literatury pro sólový kontrabas.

Kukla, Karel se narodil roku 1876. V letech 1882 až 1886 studoval na Pražské konzervatoři u prof. Vendelína Sládka. V letech 1889 až 1891 působil jako kontrabasista v Orchestru Národní divadla. Později se věnoval kapelnictví v Charvátsku. Napsal pro kontrabas Imprompt, Nocturno a Fantasii op. 4, věnovanou Vendelínu Sládkovi.

Ladislav, Václav se narodil 26. května 1946. Na konzervatoř ho připravoval prof. Zdeněk Benda. Studoval Pražskou konzervatoř v letech 1964 až 1970 u prof. Františka Pošty. V Národním divadle působil jako člen kontrabasové skupiny od 1. září 1972 do 30. září 2015.

Lustig Marek se narodil dne 8. srpna 1976. V letech 1996 až 2002 studoval kontrabasovou hru na Pražské konzervatoři u prof. Květoslava Borovičky. Poté navázal studium na Janáčkově akademii múzických umění ve třídě prof. Miloslava Jelínka. V roce 2003 studoval na Hochschule für musik und Theater v Lipsku. Od roku 2005 až 2015 působil jako člen kontrabasové skupiny v Orchestru hlavního města Prahy FOK. V národním divadle byl v sezóně 2015/2016 jako člen kontrabasové skupiny. Poté se vrátil po roční neplacené dovolené do Orchestru hlavního města Prahy FOK.

Malý, Václav byl žákem prof. Františka Černého. Nastoupil do Orchestru Národního divadla v roce 1936 a působil zde až do roku 1972.

Mandel, Michal se narodil 16. června 1964 v Praze. Pochází z hudební rodiny. Matka je učitelka a otec skladatel. Začal hrát na klavír v lidové škole umění. Později se věnoval kontrabasu u učitele Františka Fišera, který hrál v České filharmonii. Na konzervatoř ho připravoval Vladimír Hora. Studoval na Pražské konzervatoři u prof. Františka Pošty, u kterého absolvoval v 1986 s koncertem fis moll Sergeje Kusevického. Do Národního divadla nastoupil 1. ledna 1984. Od roku 1985, kdy se konala interní rozehrávka, byl jmenován druhým vedoucím skupiny a na této pozici působí i v současnosti.

Martínek, Jan se narodil 8. května 1907 v Metánově u Kamenice nad Lipou. Studoval Státní hudební akademii v Bratislavě od roku 1929 do 1934. V letech 1926 až 1927 hrál jako člen ve Východočeském divadle v Pardubicích, a od roku 1927 do 1930 ve Slovenském Národním divadle. V letech 1930 až 1933 působil v Lázeňské správě Luhačovice. Do Národního divadla nastoupil 25. srpna 1934 a byl zde až do 8. února 1974.

Míšek, Adolf se narodil 29. srpna 1875 v Modletíně a zemřel 20. října 1955 v Praze. Byl synem tkalce a venkovského muzikanta. Vystudoval konzervatoř ve Vídni u Františka Simandla a po návratu do Čech převzal otcovu kapelu v Chotěboři. V letech 1898 až 1920 byl členem Orchestru dvorní opery ve Vídni. Zúčastnil se činnosti vídeňských krajských spolků. Byl sbormistrem Tovačovského pěveckého sboru a dirigentem Českého akademického orchestru. V letech 1910 až 1914 byl profesorem hry na kontrabas na Nové vídeňské konzervatoři. V letech 1920 až 1934 působil jako člen skupiny kontrabasů v Národním divadle v Praze.

Mysliveček, Eman studoval Pražskou konzervatoř 1879 až 1885 u Vendelína Sládka. V Národním divadle působil jen v roce 1886. Poté působil jako pedagog v Kyjevě a Oděse.

Otáhal Raimund, kontrabasista a učitel hudby, narozen 21. září 1869 ve městě Tovačov, zemřel 14. prosince 1954 v Praze. V letech 1885 až 1891 absolvoval Pražskou konzervatoř u Vendelína Sládka. Po vykonání vojenské služby byl členem Kovařovicova symfonického orchestru při Národopisné výstavě v Praze roku 1895. V letech 1898 až 1901 byl členem orchestru Národního divadla v Záhřebu, kde také vyučoval kontrabas na Hudebním ústavu. Působil jako

kapelník v Dubrovniku. V letech 1901 až 1934 byl členem Orchestru Národního divadla v Praze a zároveň učitelem hudby v Hradčanském ústavě slepců. Napsal školu na kontrabas, dále pak písně a drobnějších skladby a úpravy pro kontrabas.

Pistl, Josef působil v Orchestru Národního divadla v roce 1885. Bydlel v Praze na Vinohradech v ulici Mikovcova 53. Zemřel v říjnu 1888 ve Lvově. Byl kapelníkem Lvovského hudebního spolku " Harmonie," a také bývalým kapelníkem civilní kapely 30. pěšího pluku. Byl vyznamenaný Zlatou medailí za zásluhy.⁴

Popel, Jiří působil v kontrabasové skupině v roce 1887. Bydlel v Praze, též jako Josef Pistl, na Vinohradech v ulici Mikovcova č. 531.

Pospíšil, Pavel se narodil 22. března 1989. Hudbě se začal věnovat hrou na zobcovou flétnu a zpíváním ve sboru. Navštěvoval Základní uměleckou školu v Karlových Varech, kde se učil hře na kontrabas u absolventa prof. Františka Pošty, pana Josefa Richtera. V letech 2008 až 2014 studoval na Pražské konzervatoři u pana prof. Jiřího Valenty, u kterého absolvoval dne 2. června 2014. Na Absolventském koncertě zahrál druhou Sonátu e moll Adolfa Míška a Koncert E dur Jana Křtitele Vaňhala. Dále pokračuje ve studiu na Hudební akademii múzických umění v Praze u prof. Jiřího Hudce. Do skupiny kontrabasistů Národního divadla po úspěšném splnění konkurzu nastoupil dne 15. října 2012 a působí zde i v současnosti, jako stálý člen.

Razák, Jan se narodil 26. ledna 1976 v Plzni. Jeho rodiče jsou hudebníci. Matka je houslistka a otec hráč na lesní roh. Začínal hrou na klavír a od třinácti let hrál na kontrabas u Václava Lýsa, který ho připravil k přijímacímu řízení na Pražskou konzervatoř. Konzervatoř studoval u prof. Květoslava Borovičky a v pátém ročníku přestoupil k Pavlovi Kotlanovi na konzervatoř v Pardubicích. V roce 1997 absolvoval. Poté působil v orchestrech v Plzni, Hradci Králové, Pardubicích a Teplicích. Dne 23. srpna 2001 nastoupil jako zástupce vedoucího kontrabasové skupiny do Orchestru Národního divadla.

---

⁴ Web: Velvyslanectví ČR v Kyjevě [online] 2017 [cit. 13. 4. 2017]. Dostupné z http://www.mzv.cz/kyjev/cz/o_ukrajine/krajane/cesti_vojensti_hudebnici/index.html 24.3. 2017

Rüchl, Jan se narodil 8. března 1948. Začínal hrou na klavír. Chodil ke Zdeňkovi Bendovi, který ho připravil k přijímacímu řízení na konzervatoř. Na Pražskou konzervatoř nastoupil v roce 1963 do třídy prof. Františka Pošty, u kterého absolvoval 17. června s Koncertem fis moll Sergeje Kusevického. Dne 1. října 1971 nastoupil do Orchestru Československého rozhlasu jako člen kontrabasové skupiny, ale táhlo ho to do Národního divadla kde nastoupil 1. února 1973 jako člen kontrabasové skupiny. Působil až do 30. září 2015, kdy byl penzionován.

Sládek, Vendelín se narodil dne 11. února 1851 v obci Zlatníky a zemřel dne 1. července 1901 v Praze. Pocházel z učitelské rodiny. Měl dva bratry Aloise, který hrál na violoncello, a Josefa kontrabasistu. Na Pražské konzervatoři studoval hru na kontrabas u Josefa Hraběte v letech 1864 až 1870. Po absolutoriu se stal členem Orchestru dvorního divadla ve Vídni. Ode dne 1. prosince 1876 byl jmenován profesorem kontrabasové třídy na Pražské konzervatoři po svém bratrovi Josefovi a učil zde až do roku 1900. Zároveň byl členem orchestru Národního divadla v letech 1883 až 1891. K jeho žákům patří také bývalí členové Národního divadla, a to jsou Eman Mysliveček, Karel Kopecký, Karel Kukla, František Černý, Vojtěch Kuchyňka, František Kuchyňka, Raimund Otáhal.

Smažík, Jan se narodil v Praze 8. července 1977. Začínal hrou na housle. Od dvanácti let hraje na kontrabas. Pražskou konzervatoř studoval mezi lety 1992 až 1998 u prof. Václava Fuky. Absolvoval s koncertem D dur od Václava Pichla a Miniaturami od Václava Fuky. Od roku 2000 do současnosti je zástupcem vedoucího kontrabasové skupiny Národního divadla.

Strnad, František se narodil 8. ledna 1895 v Praze na Žižkově. Studoval Pražskou konzervatoř u prof. Františka Černého v letech 1910 až 1916. Ode dne 1. září 1916 nastoupil do Zemského Národního divadla v Záhřebu a byl zde do 15. srpna 1918. Poté nastoupil do Opery městského divadla na Královských Vinohradech dne 1. září 1918 a zde byl do 31. prosince 1920. Od 1. ledna 1921 do 31. srpna 1924 hrál v České filharmonii. Do Národního divadla nastoupil na pozici Zástupce koncertního mistra s povinností pětistrunného kontrabasu dne 1. září 1924 a odešel do důchodu 31. ledna 1960.

Sulženko, Jiří studoval na Pražské konzervatoři ve třídě prof. Zdeňka Bendy, u kterého absolvoval. Mimo kontrabasu absolvoval jako svůj druhý obor zpěv. V letech 1981 až 1986 byl členem kontrabasové skupiny Orchestru Národního divadla v Praze. Poté se začal naplno věnovat zpěvu. Zpívat začínal jako sólista v Olomouci a v Brně. V letech 1991 až 2000 byl sólistou Národního divadla v Praze. V roce 2008 se stal sólistou opery Saarlandisches Staatstheater Saarbrücken. Od sezony 2012/13 je opět sólistou Opery Národního divadla.

Šedivý, Karel byl narozen v roce 1950. Studoval Pražskou konzervatoř u prof. Františka Bendy. Byl členem kontrabasové skupiny Národního divadla od 15. listopadu 1975 do 31. března 1995, kdy ze zdravotních důvodů odešel.

Šindelář, Marcel se narodil v srpnu 1966 v Praze. Začínal hrou na klavír a kytaru. Absolvoval Pražskou konzervatoř v roce 1985 u prof. Zdeňka Bendy s koncertem A - dur od Domenica Dragonettiho. Do Národního divadla nastoupil v roce 1986 a působí zde i v současnosti.

Šmaus, Karel se narodil 7. září 1874 v Praze. Pražskou konzervatoř studoval v letech 1888 a 1894 u prof. Vendelína Sládka. V Orchestru Národního divadla byl členem kontrabasové skupiny od 22. března 1901 do 31. prosince 1935, kdy odešel do důchodu.

Šorejs, Oldřich se narodil dne 13. září 1891 v Praze a zemřel 29. srpna 1953 tamtéž. Pocházel z muzikantské rodiny. V dětském věku se učil hrát na housle a na klavír na hudební škole u Karla Nejtky. V letech 1907 až 1913 na Pražské konzervatoři u prof. Františka Černého. Poté nastoupil do orchestru Městského divadla na Královských Vinohradech. Následně hrál dva roky v České filharmonii a později v letech 1920 až 1934 byl členem kontrabasové skupiny Národního divadla. V roce 1932, když odešel do důchodu prof. František Černý, se stal profesorem kontrabasové třídy na Pražské konzervatoři. V letech 1929 až 1936 byl členem Českého noneta. Jeho největším přínosem je činnost pedagogická. Vychoval spoustu kontrabasistů, kteří hráli v Orchestru Národního divadla a k těm patřili například Vladimír Anton, Petr Zámečník, Jindřich Čermák starší, František Trejdl nebo dirigent Národního divadla Bohumil Gregor.

Tesařík, Josef se narodil 24. prosince 1914 v Lanškrouně na Hodonínsku a zemřel 12. června 1973. Studoval Brněnskou konzervatoř u prof. Václava Becha, u kterého absolvoval v roce 1938. Do kontrabasové skupiny nastoupil 19. prosince 1938 a byl zde zaměstnán až do roku 1973.

Trejdl, František se narodil 5. července 1919 v Sadské. Studoval Pražskou konzervatoř v letech 1936 až 1942 u Oldřicha Šorejse, u kterého také absolvoval. V době od 1. srpna 1942 do 30. září 1945 byl členem orchestru FOK. Od 1. října 1945 se stal členem kontrabasové skupiny Národního divadla a setrval zde až do 31.3 1986.

Troller, Rudolf se narodil 13. května 1913. Studoval Pražskou konzervatoř u Oldřicha Šorejse, kde absolvoval v roce 1940. Téhož roku působil v Národním divadle a poté odešel do České filharmonie.

Vašínska, Petr se narodil dne 11. května 1989 ve Znojmě. Začínal hrát na flétnu a klarinet. Od svých dvanácti let začal hrát na kontrabas u Tomáše Pšeničky. V letech 2004 až 2010 studoval Brněnskou konzervatoř u Mgr. Martina Šranka. Absolvoval konzervatoř s koncertem fis moll od Sergeje Kusevického a Tarantellou od Giovanniho Bottesiniho. Dále pokračoval, v letech 2010 až 2015, ve studiu na Janáčkově akademii múzických umění v Brně u prof. Miloslava Jelínka, kde absolvoval s Koncertem h moll Giovanniho Bottesiniho a Čtyřmi kusy od Reinholda Gliera. V roce 2017 nastoupil do Orchestru Národního divadla jako Vedoucí kontrabasové skupiny.

Vybíral, Tomáš se narodil 24. března 1968 do hudební rodiny. Matka i otec hráli na housle. Začal hrát také na housle, ale později zvítězil kontrabas. Jeho prvním učitelem na kontrabas byl Jaromír Černík, který ho připravil na přijímací talentovou zkoušku Pražské konzervatoře k panu prof. Františkovi Bendovi. Pražskou konzervatoř studoval v letech 1981 až 1987. Absolvoval s Concerto rustico od Františka Domažlického a sonátou a moll od Georga Friedricha Händela. Od roku 1986 do 1991 hrál v Symfonickém orchestru hlavního města Prahy FOK. V roce 1991 začal hrát v Sukově komorním orchestru. Od roku 1993 působil v Pražském komorním orchestru. Od roku 2015 působí jako člen kontrabasové skupiny v Orchestru Národního divadla. Významná je i jeho

pedagogická práce, jelikož je profesorem kontrabasové třídy na Pražské konzervatoři.

Zámečník, Petr se narodil 15. dubna 1920 v Újezdci u Prachatic. Studoval Pražskou konzervatoř v letech 1936 až 1942 u prof. Oldřicha Šorejse, u kterého také absolvoval. Dne 1. června 1944 nastoupil do Národního divadla jako člen kontrabasové skupiny a působil zde do roku 1980.

Zelenka, František se narodil 22. července 1940. K přijímacím zkouškám na konzervatoř ho připravil prof. Václav Fuka. Studoval v letech 1955 až 1961 Pražskou konzervatoř u prof. Františka Hertla. Absolvoval s koncertem E dur Jana Křtitele Vaňhala. Do Národního divadla nastoupil jako člen kontrabasové skupiny dne 1. února 1960. Od 1. ledna 1973 byl jmenován zástupcem vedoucího skupiny. Po odchodu Vladimíra Antona do důchodu se stal vedoucím skupiny kontrabasů. Na tomto místě setrval až do dne 21. května 2001, kdy odešel do důchodu.

Židlický, František působil v Orchestru Národního divadla v roce 1902.

3.2 Rozhovory se členy kontrabasové skupiny Národního divadla

24. dubna 2017, 15:30

Tazatel: Pavel Pospíšil

Respondent: Lubomír Čížek

T: Ahoj Luboši. Pocházíš z hudební rodiny?

R: Ano. Můj Tatínek je hudebním vědcem a založil Košickou filharmonii a byl jejím hudebním ředitelem. Také byl několik let ředitelem České filharmonie. Maminka byla operní pěvkyně a sólově vystupovala ve všech operních divadlech na Slovensku, kromě Bratislavy, kde zpívala ve sboru.

T: Kdy si se začal věnovat hudbě?

R: Už od dětství. Nejdříve jsem byl samouk na kytaru a později jsem chodil k prof. Žabkovi na klasickou kytaru. Pak jsem přešel na kontrabas a studoval Bratislavskou konzervatoř u Pavola Profanta a Pražskou konzervatoř u prof. Františka Pošty.

T: Jaký je tvůj nejoblíbenější operní titul?

R: Těžko se dá říci jen jeden titul, ale osobně jsem velkým milovníkem Dvořákových oper. Armida byla představením, které jsem měl velice rád. Hrával jsem rád opery Dona Carlose, Bohemu, Toscu, Sílu Osudu. Z oper které zůstaly na repertoáru, mám velice rád Čerta a Káču.

T: Na jakého dirigenta za dobu působení v Národním divadle vzpomínáš nejraději, který tě oslovil nejvíce?

R: Nejvíce mě vzal za srdce Zdeněk Košler. Měl krásné ruce, geniální paměť a absolutní sluch. Pro mě osobně je nezapomenutelný. Dále rád vzpomínám na Jana Štycha.

T: Vzpomenul by si na některé bývalé kolegy kontrabasisty ze skupiny? Na nějaké zážitky s nimi?

R: Vzpomínám na Jindru Čermáka. To byl pro mě nenahraditelný člen skupiny. Na toho s nostalgií vzpomínám. Vytvářel ve skupině veselí a odlehčoval situace svým humorem. Měl jsem ho moc rád.

Jednou jsme hráli spolu u pultu a seděl před námi Vašek Ladislav. Zrovna jsme hráli Libuši, kde se zpívalo „*už se poledne blíží a slunce v temeni*“, a Jindřich natočil lampičku a nasvítil pleš Vaškovi a bylo hned veselo. Takových zážitků bylo spousty.

Na jeho Otce také vzpomínám rád. Díky němu jsem přestál začátky mého působení v divadle. Často si mě brával k pultu a radil mi. Byl to velice zkušený kontrabasista.

František Zelenka je jeden z nejhodnějších lidí, které jsem kdy potkal. Je to velice slušný a hodný člověk a muzikant „*až na půdu*“. Ze všech basistů, co jsem kdy potkal je František, co se týká muzikálnosti, nejlepším.

13. dubna 2017, 10:00

Tazatel: Pavel Pospíšil

Respondent: Jiří Císař ml.

T: Dobrý den pane Císař. Můžete se prosím podívat na seznam členů kontrabasové skupiny a vzpomenout si na některá jména, která jsou zde napsána?

R: Na Josefa Tesaříka si vzpomínám, že také dirigoval amatérský orchestr a pořádal výchovné koncerty v knihovně. Hrál jsem pod jeho taktovkou i sólově skladby G. F. Händela.

Františka Helcla sice nepamatuji, ale tatínek o něm říkal, že muziky nechal a vydělával prodejem perských koberců.

Tatínek říkal, že František Hubička byl znamenitý kontrabasista, ale po válce ho zatknuli, protože za války udával.

R: Tatínek mi říkal, že udal pana Jana Martínka, jeho samotného a ještě nějakého klarinetistu. Že prý poslouchali Londýn. Martínek byl kvůli tomu dokonce za války uvězněný asi tři měsíce. Přitížilo mu, že vystudoval vojenskou školu. Jinak na něho nic neměli.

František Trejdl se narodil v Salském a jeho otec tam měl hostinec a malé hospodářství. Chovali husy na prodej.

25. dubna 2017, 14:00

Tazatel: Pavel Pospíšil

Respondent: Jan Smažík

T: Ahoj Honzo. Mám na tebe pár otázek. Zajímalo by mě, jestli pocházíš z muzikantské rodiny?

R: Ano. Táta je muzikant a hraje na bicí nástroje, i když absolvoval konzervatoř na violu.

T: Kdy si se začal věnovat hudbě?

R: Hrál jsem na housle od sedmi let a na kontrabas od dvanácti.

T: Jaký je tvůj nejoblíbenější operní titul?

R: Velice mám rád Janáčkovy opery. Z nich je to například Její pastorkyňa. Wagnera mám taky rád. Obecně je více oper, které mám rád, než které rád nemám.

T: Na jakého dirigenta za dobu působení v Národním divadle vzpomínáš nejraději, který tě oslovil nejvíce?

R: Tak to byl určitě John Fiore, ale i Jiří Kout. To byli ta největší jména za moje působení v divadle.

T: Zajímala by mě i tvá mimodivadelní činnost. Podílíš se na nějakých zajímavých projektech?

R: Spolupracuji s Radkem Baborákem v jeho orchestru Česká sinfonietta. Vždycky se tam sejde dobrá parta hudebníků a Radek Baborák to sám diriguje.

T: Vzpomenul by si na některé bývalé kolegy kontrabasisty ze skupiny?
Na nějaké zážitky s nimi?

R: Vzpomínám na Františka Zelenku. To je výborný muzikant. Pamatuji si, jak při představení, myslím, že to byl Lazebník, vyzval dirigent Františka, aby zahrál sólo jako doprovod k próze na jevišti. František zahrál na kontrabas jakousi lidovku v terciích, což mělo veliký účinek.

Závěr

V průběhu tvorby své práce jsem se dopátral mnoha zajímavých informací. Vytvořil jsem ucelený přehled kontrabasistů od počátku Národního divadla v Praze až po současnost. O některých kontrabasistech, zejména těch, kteří působili v divadle krátce nebo před dávnými časy a nejsou o nich vedeny informace v archivu Národního divadla, se mi nepodařilo zjistit mnoho informací, ale i to málo, co jsem o nich zjistil, může významně posloužit k dalšímu bádání. Během svého bádání jsem našel v archivu spoustu informací, ale nejvíce mi pomohli současní a hlavně bývalí kolegové z kontrabasové skupiny Národního divadla. Jsem také členem této kontrabasové skupiny a myslím, že je velmi důležité, aby se vzpomínalo na kontrabasisty, kteří hráli v té samé budově přede mnou.

Použité informační zdroje

BORTLÍČEK, Jiří. *Dějiny a literatura kontrabasů*. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 1984. ISBN 80-85429-36-5.

KMENT, Jan. *Nejhlubší z rodu smyčců: dějiny a literatura kontrabasů*. Praha: Supraphon, 1988.

GAJDOŠ, Miloslav. *Slovník kontrabassistů*, Kroměříž 1994.

HOLZKNECHT, Václav. *150 let pražské konservatoře: sborník k výročí ústavu*. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1961.

Použité prameny

RÜCKL, Jan – *osobní rozhovor* 24. dubna 2017

CÍSAŘ, Jiří – *osobní rozhovor* 13. dubna 2017

SMAŽÍK, Jan – *osobní rozhovor* 25. dubna 2017

ŠINDELÁŘ, Marcel – *osobní rozhovor* 25. dubna 2017

MANDEL, Michal – *osobní rozhovor* 24. dubna 2017

BLAŽEK, Roman – *osobní rozhovor* 20. dubna 2017

Personální složky - Archiv Národního divadla

Ročenky Národního divadla v Praze. Praha: Národní divadlo, 1882 až 2017.

Seznam ilustrací

Obrázek č. 1: Slavnostní položení základního kamene Národního divadla, 16. května 1868. AUTOR NEUVEDEN. *Akademický bulletin* [online]. [cit. 10.4.2017]. Dostupný na WWW: <http://data.abicko.avcr.cz/2013/03/11/>

Obrázek č. 2: Dřevořezba z roku 1881. AUTOR NEUVEDEN. *wikipedia.org* [online]. [cit. 10.4.2017]. Dostupný na WWW: https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1rodn%C3%AD_divadlo

Přílohy

Příloha č. 1: Karel Kovařovic a jeho orchestr

Příloha č. 2: Vojta Kuchyňka

Příloha č. 3: Kontrabasová skupina Národního divadla při zkoušce s Chalabalou v lucerně, rok 1956

Příloha č. 4: Třída prof. Františka Pošty při příležitosti oslavy jeho sedmdesátých narozenin

Příloha č. 5: Kontrabasová skupina národního divadla se loučí s Ladislavem Kubešem, rok 2012 (Zleva: L. Kubeš, J. Rückl, V. Ladislav, M. Mandel, J. Císař, L. Čížek, M. Šindelář, J. Smažík, J. Razák, R. Blažek)

Příloha č. 6: Ve vlaku. Japonsko 1992 (Zprava F. Zelenka, V.Ladislav, J. Štych)

Příloha č. 7: Ve vlaku. Japonsko 1992 (Zleva: L. Kubeš, J. Čermák)

Příloha č. 8: Kontrabasová skupina se Z. Košlerem, Japonsko 1983

